

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-526-6-85>

**VIOLENT CRIMINAL OFFENCES AGAINST PROPERTY
(BASED ON THE FRENCH CRIMINAL CODE)**

**НАСИЛЬНИЦЬКІ КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ
ПРОТИ ВЛАСНОСТІ (НА ОСНОВІ КРИМІНАЛЬНОГО
КОДЕКСУ ФРАНЦІЇ)**

Kulyk A.V.

*Postgraduate Student at the Department
of Criminal Law,
National University
"Odesa Law Academy"
Odessa, Ukraine*

Кулик А.В.

*аспірантка кафедри
кримінального права,
Національний університет
«Одеська юридична академія»
м. Одеса, Україна*

Кримінальний кодекс Франції має складну структуру, оскільки кримінальне право у Франції може бути прийняте не лише законодавчими, а й виконавчими органами державної влади. Даний нормативно-правовий акт поділяється на законодавчу та нормативну частини. Положення частини другої можуть прийматися як органами законодавчої, так і виконавчої влади при здійсненні делегованих повноважень парламенту, або можуть прийматися в межах компетенції виконавчої влади. Друга група може включати положення, що визначають конкретні види порушень і санкції за них. Основними концептуальними ідеями КК Франції є: пріоритет загальнолюдських цінностей, примат міжнародного права над внутрішнім, суворе дотримання принципу законності, адекватність заходів боротьби з найнебезпечнішими злочинами сьогодення.

Кримінальні правопорушення проти власності закріплені в третій книзі КК Франції, яка називається «Про майнові злочини та неправомірну поведінку». Книга складається з 2 розділів, які поділені на розділи, а розділи – на підрозділи, які в свою чергу вже заповнені статтями. У КК Франції для встановлення кримінальної відповідальності за насильницькі кримінальні правопорушення проти власності використовуються два основні терміни: «*kraft*» і «*extortion*». При цьому поняття «*kraft*» включає грабіж і крадіжку зі зломом, що дещо парадоксально, якщо використовувати побутове розуміння цього терміну [1]. Цей факт міг виникнути через відсутність юридичної грамотності перекладача або відсутність еквівалентності і вживання в

даному випадку слова, максимально наближеного до значення українського слова.

Термін «kraft» використовується в ст. 311-1 – 311-16 КК Франції, а відповідальність за насильницьку крадіжку викладена в ст. 311-4 – 3, ст. 311-7, ст. 311-8 (встановлює відповідальність за крадіжку із застосуванням зброї), ст. 311-9, ст. 311-11 і ст. 311-11 сама по собі не встановлює правопорушення, а лише роз'яснює деякі положення попередніх статей [2].

Ст. 311-4 КК Франції має складну структуру. Складається з 8 пунктів, кожен з яких вже сам встановлює відповідальність або за кваліфіковану крадіжку, або за ненасильницьке пограбування. Абзац четвертий встановлює відповідальність за насильницький розбій або розбій, що заподіяв шкоду здоров'ю, який не призвів до повної втрати працездатності. Відповідальність за дії, що підпадають під правопорушення, викладене в кожному з пунктів, є однаковою, незважаючи на скоординований різний рівень суспільної небезпеки або навіть реальної шкоди, заподіяної діями, що підпадають під різні пункти цих статей. У той же час у примітці до статті зазначено, що у випадку «..., якщо крадіжка вчинена за двох обставин, передбачених цією статтею», покарання збільшується до 7 років позбавлення волі, і «...якщо крадіжка вчинена за трьох обставин, передбачених цією статтею» – до 10 років [3, с. 266].

Фактично, для тих діянь, які в КК України встановлюються як крадіжка, грабіж і розбій із заподіянням шкоди без повної втрати працездатності, встановлюється така ж відповідальність, а за інших обставин, максимальний термін позбавлення волі за насильницьке пограбування або крадіжку зі зломом без повної втрати працездатності вдвічі менший, ніж за велику крадіжку, хоча беззаперечно, що суспільна небезпека у разі насильницького пограбування та крадіжки зі зломом, що завдає шкоди без повної втрати працездатності, значно вища, ніж у випадку крадіжки.

Ст. 311-5-311-10 КК Франції встановлена відповідальність за «крадіжку», якщо вона передує, супроводжує або слідує за насильницькими діями проти іншої особи, що спричиняють повну втрату її працездатності на строк, що не перевищує 8 днів. Цікаво, що термін «повна втрата працездатності» фіксований та становить період до 8 днів. Крім того, з критеріїв, які використовуються в важко зробити висновок про те, що розуміється під повною непрацездатністю і, в той же час, на такий обмежений період до 8 днів. Повний – означає повну втрату 100%, тобто фактично людина не в змозі виконувати навіть

найпростіші функції, і тільки в дуже обмежених випадках така втрата може бути компенсована за такий короткий час, тобто насправді ця стаття стосується тільки дуже обмежених обставин [4].

Відповідальність за ст. 311-5 КК Франції дорівнює відповідальності за деякі інші посягання, наприклад, таємне викрадення іноземного майна, вчинене групою осіб у громадському транспорті, передбачене статтею 311-4 КК Франції, відповідальність прирівнюється до пограбування, передбаченого ст. 311-5 КК Франції, хоча суспільна небезпека і можлива шкода суспільним відносинам у першому випадку помітно нижче, а ст. 311-6 КК Франції підтверджує той самий акт, але повну втрату дієздатності більш ніж на 8 днів [5].

Ст. 311-7 КК Франції окремо встановлює відповідальність за крадіжку, заподіяння тілесних ушкоджень або хронічне захворювання; ст. 311-8 КК Франції передбачає відповідальність за крадіжку із застосуванням або погрозою застосування зброї. Фактично виявляється, що під цей склад потрапляють: грабіж із застосуванням зброї, грабіж із загрозою застосування зброї і грабіж з боку людини, яка випадково взяла з собою зброю, на яку має дозвіл, навіть без наміру її використовувати. Суспільна небезпека в кожному з трьох випадків явно різна. Відповідальність за це діяння значно вища, ніж за крадіжку (грабіж), що спричинила травму або пошкодження, що спричинило повну втрату працездатності протягом тривалого часу. Ст. 311-9 КК Франції встановлює відповідальність за «крадіжку», вчинену організованою бандою [5]. В цій нормі також передбачено два кваліфікаційні критерії, за наявності яких посилюється відповідальність, перший – із застосуванням насильства, другий – із застосуванням зброї. Насправді в цій статті йдеться як про крадіжки, так і про пограбування та пограбування, скоєні бандою.

Ст. 311-10 КК Франції передбачає відповідальність за крадіжку, що призвела до смерті людини, або пов'язану з тортурами чи жорстоким поводженням з потерпілим [5]. При цьому слід зазначити, що примусова крадіжка є насильницьким актом до, під час і після крадіжки. Прикладом насильства перед крадіжкою може бути будь-яка дія, спрямована на подальше сприяння кримінальному правопорушенню.

Говорячи про вимагання, перш за все, слід сказати, що за КК Франції вимагання – це отримання шляхом насильства, погрози насильства чи примусу підпису, зобов'язання чи відмову від зобов'язань, або секретної інформації, або грошей, цінних паперів, матеріальних активів або будь-якого іншого майна.

З різниці в обсязі між визначеннями КК Франції та КК України можна насамперед зазначити, що предметом вимагання за КК Франції, на відміну від КК України, де предметом є власність (право на власність), хоча в широкому сенсі цього слова, може бути також таємна інформація, яка сама по собі не є властивістю, в тому числі в широкому сенсі цього слова.

Відповідальність за примусове вимагання викладена в ст. 312-2–312-6 КК Франції, використовуючи ті самі формулювання та терміни, що й у ст. 311-5-311-10 КК Франції, ст. с 312-2 КК Франції [5] встановлює відповідальність за вимагання, що призвело до повної втрати працездатності не більше ніж на 8 днів або проти особливо вразливої особи внаслідок віку, хвороби, фізичної чи розумової вади чи вагітності. У

ст. 312-6 КК Франції те саме діяння, що спричинило смерть іншої особи містить більш вдале оформлення насильницьких кримінальним правопорушень проти власності, краще відображає залежність від ступеня суспільної небезпеки вчиненого посягання і подальшої відповідальності за його вчинення, а також враховує стадію, на якій вчиняється протиправне діяння, а також розроблено більш детальну термінологію щодо шкоди здоров'ю (що є суттєвим для кваліфікації).

Отже, багато положень КК України є менш громіздкими та більш систематизованими, ніж положення КК Франції. Однак, незважаючи на деякі недоліки, вивчення КК Франції має велике значення, тобто це зарубіжний досвід економічно розвиненої європейської країни, а також можливість досліджувати дії різних конструкцій складів кримінальних правопорушень в реальній дійсності, аналізувати як соціальну, так і правову ефективність кожного конкретного регулювання і, виходячи з певних висновків, навести позитивні моменти з метою вдосконалення чинного кримінального законодавства України.

Література:

1. Constant J. Manuel de droit penal: ptie. Les infractions. 2 v. Tome 8. Paris, 1953. P. 116.
2. Yves Mayaud (dir.), Marie-Paule Lucas de Leyssac, Répertoire de droit pénal et de procédure pénale. Paris: Dalloz, 1995. No 56
3. Тарнавська М. П. Основні положення Кримінального кодексу Франції 1810 року. Літописець: Збірник наукових праць VI Всеукраїнської науково-практичної конференції «Права людини: історичний вимір і сучасні тенденції (до 70-річчя прийняття Загальної

декларації прав людини)» (м. Житомир, 6 грудня 2018 року). 2019. № 14. С. 265-267.

4. Кримінальна відповідальність як інститут кримінального права Франції та України: порівняльний аналіз: Монографія. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2008. 232 с

5. Кримінальний кодекс Франції. URL: <https://www.wipo.int/wipolex/ru/legislation/details/14297>